

Sygn. akt V KK 212/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

Protokolant Elżbieta Wawer

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Ł. Bożeny Góreckiej
delegowanego do Prokuratury Krajowej,

w sprawie **A. P.**

skazanego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 października 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w J.

z dnia 11 maja 2018 r., sygn. akt VI Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla wyrok Sądu Okręgowego w J. w zaskarżonej części i w
tym zakresie przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J., wyrokiem z dnia 15 grudnia 2017 r., II K (...), uznał A. P. za winnego popełnienia dwóch zarzucanych mu przestępstw skarbowych z art. 107 § 1 k.k.s. i przyjmując, że stanowią one ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 2 k.k.s., na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 120 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki na kwotę 80 zł. Orzekł też o przepadku z art. 29 ust. 2 k.k.s.

Powyższy wyrok zaskarżony został na niekorzyść oskarżonego apelacją prokuratora. Zaskarżając go w zakresie orzeczenia o karze, prokurator zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego – art. 37 § 1 k.k.s. poprzez jego niezastosowanie w podstawie prawnej wymiaru kary za ciąg przestępstw, w sytuacji gdy istniały podstawy faktyczne i prawne do jego zastosowania i jednocześnie nieprawidłowe zastosowanie przepisu art. 91 § 1 k.k.s., do którego przepis art. 34 § 2 k.k.s. się nie odnosi.

W konkluzji apelacji prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wskazanie jako podstawy wymiaru kary art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. oraz wyeliminowanie art. 34 § 2 k.k.s., a w pozostałej części o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy w J., wyrokiem z dnia 11 maja 2018 r., VI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż przypisane A. P. występki z art. 107 § 1 k.k.s. stanowią ciąg przestępstw w rozumieniu art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i jako podstawę wymiaru kary przyjął art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł, na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny.

Zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonego, zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 k.p.k., polegające na nienależytym rozpoznaniu apelacji prokuratora, wniesionej na niekorzyść oskarżonego od wyroku Sądu pierwszej instancji i błędnym przyjęciu, iż zakres zaskarżenia wyroku i podniesionych w środku odwoławczym zarzutów, uniemożliwił wymierzenie oskarżonemu surowszej kary, co w konsekwencji

doprowadziło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że oskarżony przypisanych mu występków z art. 107 § 1 k.k.s. dopuścił się w warunkach nadzwyczajnego obostrzenia kary z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. nakładało na Sąd określony w art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. obowiązek orzeczenia kary pozbawienia wolności, zamiast kary grzywny.

Stawiając ten zarzut Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w J. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja jest zasadna, gdyż podniesiony w niej zarzut okazał się trafny.

Przed odniesieniem się do istoty sprawy zauważyć trzeba, iż problem, przed rozwiązaniem którego stanął Sąd odwoławczy z pewnością nie pojawiłby się, gdyby zarówno Sąd pierwszej instancji, jak i oskarżyciel, wykazali się większą refleksją w podejściu do treści powoływanych przez siebie przepisów Kodeksu karnego skarbowego. Pozwoliłoby to im dostrzec, że przepis art. 34 § 2 k.k.s. wymienia przestępstwa określone w tym Kodeksie – w tym również w art. 91 § 1, a nie odsyła do przepisów Kodeksu karnego, zaś przepis art. 37 § 1 k.k.s. nie może funkcjonować bez przepisu art. 38 § 1 k.k.s. Tak się jednak nie stało, a konsekwencją tego było nieprawidłowe budowanie przez Sąd Rejonowy konstrukcji ciągu przestępstw w oparciu o przepis art. 91 § 1 k.k., choć Kodeks karny skarbowy kwestię tę reguluje samodzielnie, a także niezamieszczenie w apelacji prokuratora wniosku o wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności, lecz ograniczenie się w tym zakresie do żądania wskazania art. 107 § 1 k.k. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. jako podstawy wymiaru kary i utrzymania w pozostałej części zaskarżonego wyroku w mocy.

Wbrew jednak stanowisku Sądu odwoławczego wniesiona w sprawie A. P. apelacja dawała możliwość pełnego skorygowania wadliwości orzeczenia Sądu pierwszej instancji bez naruszenia zasad określonych w art. 433 § 1 k.p.k. i art. 434 § 1 k.p.k. W szczególności zaś nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, że

zakres zaskarżenia wyroku i podniesione zarzuty uniemożliwiały powołanie w podstawie wymiaru kary za ciąg przestępstw skarbowych przepisu art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s.

Zauważyć trzeba, że apelacja oskarżyciela publicznego została wniesiona na niekorzyść oskarżonego i obejmowała zakresem zaskarżenia orzeczenie o karze, co dawało Sądowi odwoławczemu możliwość i jednocześnie obligowało go do oceny prawidłowości całości orzeczenia o karze przez pryzmat podniesionego w apelacji uchybienia, dotyczącego niezastosowania instytucji nadzwyczajnego obostrzenia kary. Wprawdzie w zarzucie apelacji uchybienie to nie zostało określone wprost, ale zostało wyartykułowane poprzez podniesienie niezastosowania przepisu art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. To, że w ramach podniesionego w apelacji zarzutu nie zakwestionowano wprost wymierzenia oskarżonemu grzywny, w realiach niniejszej sprawy nie czyniło niedopuszczalnym wymierzenie mu kary pozbawienia wolności. Niezależenie od intencji skarżącego sformułowany przez niego zarzut odwoławczy skutecznie dotyczył również tej kwestii.

Kluczowym jest tutaj charakter przepisu prawa materialnego, którego obrazę prokurator zarzucił w wywiedzionej na niekorzyść oskarżonego apelacji oraz przepisu art. 38 k.k.s. Unormowanie zawarte w tym ostatnim przepisie nie jest jednorodne – w § 1 określono zasady nadzwyczajnego obostrzenia kary, zaś w § 2 przewidziano inne niż w art. 37 k.k.s. podstawy stosowania nadzwyczajnego obostrzenia kary.

Bez wątpienia, gdyby wymierzenie właściwej kary wymagało zastosowania przepisu art. 38 § 2 k.k.s., brak podniesienia w środku odwoławczym zarzutu obrazy tego przepisu uniemożliwiłoby skorygowanie wadliwości zaskarżonego wyroku. Sytuacja taka w realiach niniejszej sprawy jednak nie zachodzi. Pominięty w apelacji prokuratora przepis art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. określa zasady obostrzenia kary i jest jedynie dopełnieniem treści art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. oraz naturalną konsekwencją jego zastosowania.

Wyłączną podstawą stosowania wobec oskarżonego nadzwyczajnego obostrzenia kary jest przepis art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i zarzut obrazy tego przepisu, którego jedynym i obligatoryjnym następstwem zastosowania jest orzeczenie kary określonej w art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s., został podniesiony w apelacji.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu odwoławczego w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Przeprowadzając ponownie kontrolę instancyjną, Sąd Okręgowy będzie miał w polu widzenia wyrażone przez Sąd Najwyższy zapatrywanie prawne.